

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Kfv.IV.35.538/2018/9. szám

A tanács tagjai: . Balogh Zsolt a tanács elnöke, Dr. Patyi András
előadó bíró,
. Varga Eszter bíró

A felperes: felperes neve

A felperes képviselője: Dr. Kovács László, ügyvéd

Az alperes: alperes neve
(

Az alperes képviselője: Dr. Varsányi Anita, kamarai jogtanácsos

A per tárgya: falugondnoki szolgáltatás

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: alperes

A felülvizsgálni kért jogerős határozat: Győri Közigazgatási és
Munkaügyi Bíróság 8.K.27.249/2018/6. számú ítélete

Rendelkező rész

A Kúria

- Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 8.K.27.249/2018/6.
számú ítéletét - az indokolás megváltoztatásával - hatályában
fenntartja,
- kötelezi az alperest, hogy 15. napon belül fizessen meg a
felperesnek 157.250 (egy százötvenhétezer-kettőszázötven)
forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A feljegyzett 70.000 (hetvenezer) forint felülvizsgálati eljárási
illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] Az elsőfokú hatóság 2017. december 22. napján kelt, VAS-ÁHI/184-26/2017. számú határozatával a felperes terhére 1.041.667 Ft, a központi költségvetésből jogtalanul igénybe vett támogatás miatti visszafizetési kötelezettséget, illetve 21.667 Ft ügyleti kamat és 2017. április 5. napjától a teljesítés napjáig késedelmi kamatfizetési kötelezettséget állapított meg. A határozat indokolása szerint a felperes Magyarország 2016. évi költségvetéséről szóló 2015. évi C. törvény (a továbbiakban: Kvtv.) alapján jogosulatlanul vette igénybe a Kvtv. 2. számú mellékletének III. fejezet 3. pont e) pontjában a falugondnoki szolgáltatásra megállapított és kifizetett támogatást, mivel a vizsgált időszakban a falugondnoki szolgáltatást a nyilvántartásban szereplő gépjárműtől eltérő járművel látta el.
- [2] Az ügy szempontjából releváns tényállás szerint a felperes által ellátott falugondnoki szolgáltatási tevékenység a vizsgált időszak egészében be volt jegyezve a szolgáltatói nyilvántartásba. A bejegyzésről szóló, 2014. május 28. napján jogerőre emelkedett VAC/SZGY/549-2/2014. számú határozat szerint a felperes a szolgáltatást a ... forgalmi rendszámú, Citroen Jumper típusú gépjárművel látta el. A felperes adatszolgáltatása szerint azonban 2015. november 2. napjától az Opel Verona-B típusú, ... forgalmi rendszámú új saját tulajdonú gépjárművel biztosította szolgáltatást. Ennek a gépjárműnek az adatait a szolgáltatói nyilvántartásba csak a 2016. május 26. napján jogerőre emelkedett VA/GYIF02/361-2/2016. számú határozattal jegyeztette be a felperes. A fenti tényállás alapján az elsőfokú hatóság a Kvtv. 2. számú melléklet Kiegészítő Szabályok 5. c) pontjára hivatkozással megállapította, hogy a felperes a vizsgált időszak egy részében (2016. január és május közötti időszakban) nem volt jogosult a falugondnoki szolgáltatás támogatására.
- [3] A felperes fellebbezése folytán eljáró alperes a 2018. március 21. napján kelt KINCSTK/3074-2/2018. számú határozatában az elsőfokú határozatot helybenhagyta.
- [4] A határozat indokolása szerint az alperes a vizsgált időszak egy részében (2016. január és május közötti időszakban) a felperes jogsértő magatartása miatt - tekintve, hogy nem a szolgáltatói nyilvántartásba vett gépjárművel látta el a falugondnoki feladatokat - nem tudta figyelembe venni a támogatásra jogosultságot, ezért kötelezte a felperest a támogatás visszafizetésére.

- [5] Az alperes hivatkozott a Kvtv. 2. melléklet III. 3.e) pontjára, a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről szóló 369/2013. (X. 24.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 5. számú melléklet 2.2. pontjában foglaltakra, és a 8. § (2) bekezdésre, melyek alapján kifejtette, hogy a szolgáltatás jogszerű működésének feltétele a gépjármű szolgáltatói nyilvántartásba történő bejegyzéséről szóló jogerős határozat, így a felperes csak arra az időszakra jogosult a Kvtv. szerinti támogatás igénybevételére, amelyre vonatkozóan rendelkezésére áll jogerős, aktuális adattartalommal bíró határozat a bejegyzésről, ugyanis ez a finanszírozás alapja.
- [6] Hivatkozott továbbá az alperes a Korm. rendelet 27-28. §-aira, melyek értelmében a fenntartó köteles kérelmezni az adatmódosítást, ha a szolgáltatói nyilvántartásba bejegyzett adatok megváltoznak, valamint a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szocvtv.) 92/K. § 4c) bekezdésére, mely szerint a szociális szolgáltatót a jogszabályokban és a szolgáltatói nyilvántartásban foglaltaknak megfelelően kell működtetni, amelyet a működést engedélyező szerv ellenőriz.
- [7] Az alperes hivatkozott az ügy tárgyával egyező ítéletekre, valamint a Kúria gyakorlatára, kiemelve e körben azt, hogy az alperes a támogatás igénybevételének jogszerűségét állapítja meg és az államháztartásról 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Áht.) Áht. 60/A. § (1) bekezdés d) pontja értelmében intézkedhet a támogatás teljes vagy részleges visszavonásáról.

A felperes keresete és a védirat

- [8] Az alperes határozatával szemben a felperes keresettel élt, amelyben kérte az alperesi határozat elsőfokú határozatra is kiterjedő megváltoztatását. Álláspontja szerint nem terheli visszafizetési kötelezettség a folyósított állami támogatás tekintetében, ugyanis a falugondnoki szolgáltatást a Kvtv. 2. számú melléklet III. fejezetének 3.e) pontjában foglaltakkal egyezően, a Szocvtv. 60. §-a és a külön jogszabályban foglalt szakmai szabályok betartásával látta el és a tárgyév egészében szerepelt a szolgáltatói nyilvántartásban. A felperes megítélése szerint a támogatás feltétele az, hogy a szolgáltatás szerepeljen a szolgáltatói nyilvántartásban, tehát a normatív támogatáshoz kapcsolódó kötelezettség kizárólag e körben merülhet fel. Hangsúlyozta, hogy az alperesi Kormányhivatal, mint szociális hatóság nyilvántartásait köteles figyelembe venni akkor, amikor azt vizsgálja, hogy egy adott szolgáltatás szerepel-e a szolgáltatói nyilvántartásban. Utalt e körben arra, hogy a szolgáltatói

nyilvántartás tartalmi elemeinek vizsgálatára és mulasztás esetén jogkövetkezmények alkalmazására a működést engedélyező szerv, vagyis a Kormányhivatal jogosult és nem az alperes. A felperes álláspontja szerint, ezek alapján az alperes hatáskörét túllépve, súlyosan jogsértő módon kötelezte a felperest a támogatás visszafizetésére.

[9] Az alperes védiratában a határozatban foglalt indokok alapján a kereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú ítélet

[10] Az ügyben eljáró Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a 8.K.27.249/2018/6. számú, 2018. június 25. napján kelt ítéletében az alperes határozatát az elsőfokú hatóság határozatára is kiterjedően megsemmisítette és az elsőfokú hatóságot új eljárásra utasította.

[11] A bíróság megállapította, hogy a felek abban egyetértettek, hogy a felperes a szolgáltatást 2016. évben egész évében ténylegesen és folyamatosan ellátta, azonban a bíróság azt is megállapította, hogy a szolgáltatói nyilvántartásban szereplő adatok módosítása során a felperes késedelmesen tett eleget a Korm. rend. 27. § (1) bekezdésében foglalt kötelezettségének.

[12] A bíróság szerint a nyilvántartás vezetésére vonatkozó szabályok megsértését el kell különíteni a szakmai szabályok megsértésétől. A Szoc.tv. egyértelmű rendelkezést tartalmaz arra az esetre, amikor a szolgáltató nem felel meg a szolgáltatói nyilvántartásban foglaltaknak, nevesíti továbbá az ilyen esetben alkalmazandó szankciókat is. A bíróság szerint a Szoc.tv. nevesíti az adatmódosítás elmulasztásának szankcióját, ezért téves azon alperesi következtetés, miszerint ezen jogszabálysértés a támogatás jogosulatlan igénybevételeének megállapítása alapjául szolgálhat. A bíróság szerint sem a Szoc.tv., sem az Áht., valamint az alperes sem hivatkozott olyan jogszabályra, amely kifejezetten szabályozná azt az esetet, amikor a szociális szolgáltató működése nem felel meg a szolgáltatói nyilvántartásba foglaltaknak, akkor azt a következményt eredményezi, hogy a szolgáltató elveszti a költségvetési támogatásra való jogosultságot. Ugyanakkor a Szoc.tv. egyértelműen és kifejezetten rendelkezik erről az esetről és arról, hogy ezen esetben melyik szerv, milyen szankciót, nevezetesen akár bírság kiszabását is alkalmazhat. Erre tekintettel, a bíróság szerint az alperesnek az Áht. 60/A. § (1) bekezdés d) pontjának kiterjesztő értelmezése téves, a támogatás visszafizetésének alapjául nem szolgálhat. Ezen jogszabálysértés miatt igazgatási bírság szabható ki.

[13] A bíróság szerint az alperes a költségvetési támogatás felhasználásának jogszerűségét az irányadó pénzügyi tárgyú jogszabályi rendelkezések alapján köteles és jogosult megvizsgálni, míg a szakmai szabályok betartásának ellenőrzésének jogát és kötelezettségét a vonatkozó jogszabályok a kormányhivatalokhoz telepítették. Ennek értelmében jelen esetben nem releváns, hogy a felperes a szolgáltatás nyújtásához milyen gépjárművet használt, illetve az adatokban bekövetkezett változást átvezette-e a nyilvántartásba és ha igen, azt mikor. Az alperes ezért téves következtetés útján jutott arra az álláspontra, hogy az ellenőrzése során feltárt nyilvántartási adatokban bekövetkezett változás késedelmes bejelentése miatt a felperes az adott időszakra elveszíti a támogatásra való jogosultságát, mivel a késedelemnek nem képezi következményét a támogatásra való jogosultság elvesztése.

[14] Az alperes által hivatkozott eseti döntéseket sem tekintette a bíróság relevánsnak jelen esetben. Kiemelte, hogy más elsőfokú bíróság döntése a bíróságot nem köti, a hivatkozott kúriai ítéletek pedig részben eltérő tényállású ügyekben születtek.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[15] Az ügyben az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, melyben kérte a Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és az eljáró bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását. Az alperes álláspontja szerint a jogerős ítélet sérti a Kvtv. 2. sz. mellékletének III. 3. e) pontjának és kiegészítő szabályainak falugondnoki, vagy tanyagondnoki szolgáltatás jogcím vonatkozásában meghatározott rendelkezéseit.

[16] Az alperes kiemelte, hogy az alperes eljárása az Áht. VII. fejezetét képező 57-60/B. §-ain alapul, amely fejezet a helyi önkormányzatok általános működéséhez és ágazati feladataihoz kapcsolódó támogatások igénylésére, felhasználására és elszámolására vonatkozó szabályokat tartalmaz. Az alperes az Áht. 59. § alapján a Ket. szerinti hatósági ellenőrzés keretében vizsgálta a falugondnoki szolgáltatási jogcímen igényelt támogatás felhasználását. Az Áht. 60/A. §-a kimondja, hogy ha a helyi önkormányzat a támogatásra vonatkozó valamely feltételt megszegett, a támogatásról, vagy annak a jogosulatlan igénybevétellel érintett részéről haladéktalanul köteles lemondani és azt visszafizetni.

[17] A Kvtv. 2. sz. melléklet III.3.e) pontja a költségvetési támogatásra jogosultság két konjunktív feltételét határozza meg: egyrészt a falugondnoki szolgáltatás Szoc.tv. 60. §-ának megfelelő nyújtását, másrészt a külön jogszabályban foglalt szakmai

szabályoknak megfelelő fenntartását, következésképpen nem lehet eltekinteni a Korm. rend.-ben, mint külön jogszabályban foglalt rendelkezések betartásától sem. A Korm. rend. 1. sz. melléklete 3.1.1. alpontban szól a falugondnoki szolgáltatásról, amely szerint a szolgáltatói nyilvántartás adatai közé tartozik a szolgáltatáshoz használt gépjármű gyártmánya, típusa és rendszáma is. A Kvtv. 2. melléklet kiegészítő szabályok c) pontja alapján a támogatás igénybevételének feltétele a szolgáltatói nyilvántartásba történő bejegyzés. A bejegyzés kérelmezéséhez a fenntartónak ki kell töltenie a Korm. rendelet 5. számú melléklete szerinti kérelmet, amely a kötelezően csatolandó dokumentumok között tartalmazza a szolgáltatáshoz használt gépjármű forgalmi engedélyét, továbbá a gépjárműre vonatkozó felelősségbiztosítási és casco biztosítási szerződésekről szóló igazolást.

[18] A Korm. rend. 8. § (2) bekezdését és 27. § (1) bekezdését is figyelembe véve a falugondnoki szolgáltatáshoz használt gépjármű forgalmi engedélyének bemutatása a bejegyzéshez elengedhetetlen, így az abban foglalt adatok, mint a gépjármű forgalmi rendszáma, a szolgáltatás működésének jogszerűsége - és így a támogatás igénybevételének jogszerűsége - szempontjából is jelentőséggel bírnak. A Korm. rend. egyértelmű kötelezést tartalmaz a szolgáltatás fenntartója számára, nem csak a szolgáltatás bejegyzésére vonatkozásában, hanem a bejegyzett adatok megváltozásának esetén az adatmódosítás kezdeményezésére is. A Kvtv. 2. sz. melléklet Kiegészítő szabályok 5.c) pontja nem hagy kétséget afelől, hogy a támogatások igénybevétele és a nyilvántartásba történő bejegyzés között szoros összefüggés áll fenn, törekedni kell arra, hogy a bejegyzett adatok folyamatosan a valóságnak megfelelőek legyenek. Az alperes hivatkozott a Kúria Kfv.I.35.333/2011/8. számú ítéletére álláspontjának alátámasztása végett. Az alperes szerint az alperes költségvetési szempontú ellenőrzése során azt vizsgálja, hogy a fenntartó a jogszerű működés eredményeként jogosult lehet-e állami támogatásra. A mindenkor hatályos Kvtv.-ben előírt támogatási feltételek vizsgálata során nem mellőzhető a szakmai szabályok betartásának ellenőrzése.

[19] Az alperes végezetül hangsúlyozta, hogy az alperes támogatási ügyekben bírságot nem állapíthat meg, erre nincs jogszabályi felhatalmazása. Az alperes törvényi felhatalmazás alapján, lezárt költségvetési évet (éveket) vizsgálhat hatósági ellenőrzése során. Az Áht. 60/A. § (1) bekezdés d) pontja értelmében a támogatásra vonatkozó valamely feltétel megszegése esetén rendelkezhet a támogatás teljes, vagy részleges visszavonásáról. Az alperes tehát jogszerűen járt el, mivel az újonnan bejegyzett gépjármű szolgáltatói nyilvántartásba vételéről szóló jogerős határozat a szolgáltatás jogszerű működtetésének feltétele. Az alperes utalt arra, hogy a vitatott jogkérdés megítélésében a bírói gyakorlat nem

egységes.

- [20] Az ügyben a felperes felülvizsgálati ellenkérelmet nyújtott be, melyben kérte az alperesi felülvizsgálati kérelem elutasítását és a jogerős ítélet helyben hagyását. Álláspontja szerint falugondnoki szolgáltatása az állami támogatás feltételeit rögzítő jogszabályoknak (így a Kvtv. 2. számú mellékletének III. fejezet 3. pont e) pontjának, Szocvtv. 92/K (1) bekezdésnek, Korm.rend. 22. §-nak) megfelelt, tekintettel arra, hogy egyrészt a szolgáltatói nyilvántartásba bejegyzésre került és abban mindvégig szerepelt. Másrészt az Önkormányzat a falugondnoki szolgáltatást mindvégig a szakmai szabályoknak működtette. A felperes szerint, ha a szolgáltatást nem a szakmai szabályoknak megfelelően tartotta volna fent, a szakmai felügyelet ellátó Kormányhivatal különböző szankciókat alkalmazhatott volna.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [21] A Kúria a rendelkező részben foglalt döntését a következőkkel indokolja:
- [22] A Kúria rögzíti, hogy a hasonló tényállás mellett hozott 2019. január 22-én hozott Kfv.IV.35.496/2018/12. számú ítéletében kifejtett jogi álláspontjától jelen ügyben nem kíván eltérni, így annak lényegét - a felülvizsgálati kérelemmel összefüggésben - az alábbiak szerint ismerteti.
- [23] A Kúria elsőként abban a kérdésben foglalt állást, hogy az alperes vizsgálhatta-e a falugondnoki szolgáltatás azon adminisztratív - konkrétan a Korm. rendelet 1. melléklet 3.1.1. pontjában foglalt - feltételét, hogy a szolgáltatáshoz használt gépjármű gyártmányának, típusának és rendszámának szerepelni kell a szolgáltatói nyilvántartásban.
- [24] Az Áht. 57. § (1) bekezdése értelmében „[a] helyi önkormányzat az általános működéséhez és ágazati feladataihoz kapcsolódó támogatásokat (e Fejezet alkalmazásában a továbbiakban: támogatás) a kincstár útján igényli, azok módosítását a kincstár útján kezdeményezi, azokról a kincstár útján mond le, és az éves költségvetési beszámolót megalapozó végleges adatszolgáltatást a kincstár útján teljesíti.” Az Áht. 57. § (2) bekezdése pedig kimondja, hogy „[a] kincstár a rendelkezésére álló adatok alapján, illetve helyszíni ellenőrzés során ellenőrzi a támogatások igénylésének és módosításának megalapozottságát.”
- [25] Jelen esetben nem kétséges, hogy helyi önkormányzati feladatokhoz kapcsolódó támogatásáról van szó, a falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatás után a támogatás a Kvtv. 2. melléklet

III. pont (A települési önkormányzatok szociális, gyermekjóléti és gyermekétkeztetési feladatainak ellátása cím) 3. (Egyes szociális és gyermekjóléti feladatok támogatása alcím) e) alpontja alapján illeti meg a települési önkormányzatot. Az Áht. 59. § (1) bekezdése szerint „[a] kincstár a helyi önkormányzat éves költségvetési beszámolója alapján a [közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény] Ket. szerinti hatósági ellenőrzés keretében felülvizsgálja a támogatások elszámolását, felhasználását.”

[26] Megállapítható, hogy a falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatás vonatkozásában a kincstár ellenőrzési hatáskörét az Áht. fent idézett 57. § (2) bekezdése és 59. § (1) bekezdése teremti meg. Az alperes hatósági ellenőrzési jogköre kiterjed az önkormányzatok éves költségvetési beszámolója alapján az állami támogatások elszámolására, felhasználására és a beszámoló alapjául szolgáló dokumentumok ellenőrzésére is.

[27] A következő kérdés, hogy a kincstár ellenőrzési hatásköre csak a szakmai szabályok megsértésére terjed ki, vagy kiterjed a nyilvántartás vezetésére vonatkozó szabályok megtartásának ellenőrzésére is.

[28] Az Áht. 60/A. § (1) bekezdése értelmében: „Ha a helyi önkormányzat

- a) támogatáshoz valótlan adatot szolgáltatott
 - b) az igénybe vett támogatást nem a megjelölt célra használta fel,
 - c) a jogszabályban meghatározott arányt meghaladó mértékű támogatást vett igénybe, illetve
 - d) a támogatásra vonatkozó valamely feltételt megszegett
- [e Fejezet alkalmazásában az a)-d) pont a továbbiakban együtt: jogosulatlan igénybevétel], a támogatásról vagy annak a jogosulatlan igénybevétellel érintett részéről haladéktalanul köteles lemondani és azt visszafizetni.”

[29] Az Áht. fent idézett 60/A. § (1) bekezdés a) pontja az adatszolgáltatási tevékenységre vonatkozik (amelybe nyilvánvalóan beletartozik a Korm. rend. 1. mellékletben szereplő szolgáltatói nyilvántartás adatai), míg a b), c) és d) pontjai vonatkozhatnak a szakmai szabályok megszegésére, azaz az Áht. rendszerében a kincstár ellenőrzési jogosítványa mind az adminisztratív, mind pedig a szakmai szabályok betartásának ellenőrzésére kiterjed. Ezt erősíti a Kvtv. 2. melléklet III. 3. e) pontja, amely szerint „[a] támogatásra az a települési önkormányzat jogosult, amely a falugondnoki vagy a tanyagondnoki szolgáltatást a Szocvtv. 60. §-a és a külön jogszabályban foglalt szakmai szabályoknak megfelelően tartja fenn.” (A Szocvtv. 60. §-a a falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatás célját, feltételeit határozza meg.)

[30] A Kúria megítélése szerint az Áht. és a Kvtv. fenti rendelkezéseiből az következik, hogy nem megalapozott az elsőfokú bíróság azon álláspontja, amely elkülöníti a nyilvántartás vezetésére vonatkozó (adminisztratív) szabályok megsértését a szakmai szabályok megsértésétől.

[31] A Kúria nem tartja megalapozottnak a jogerős ítélet azon megállapítását sem, amely szerint: „nem releváns, hogy a felperes a szolgáltatás nyújtásához milyen gépjárművet használt, illetve az adatokban bekövetkezett változást átvezette-e a nyilvántartásba és ha igen, mikor.”

[32] A szolgáltatói nyilvántartás körébe tartozó adatok vonatkozásában az alperesi határozat meghozatalakor hatályos Korm. rendelet 1. számú melléklete a következőképpen rendelkezett:

3.1.1. falugondnoki szolgáltatás: a szolgáltatáshoz használt gépjármű gyártmánya, típusa és rendszáma,

3.1.2. tanyagondnoki szolgáltatás: a szolgáltatáshoz használt gépjármű gyártmánya, típusa és rendszáma.”

[33] Megállapítható tehát, hogy jogszabály írja (írta) elő azt, hogy a nyilvántartás adatai közé tartozik a szolgáltatáshoz használt gépjármű gyártmánya, típusa és rendszáma, a Korm. rendelet 27. § (1) bekezdése pedig akképpen szól, hogy „[a] fenntartó köteles kérelmezni az adatmódosítást, ha a szolgáltatói nyilvántartásba bejegyzett adatok megváltoznak.”

[34] A fentiekből következően releváns az adatok nyilvántartásba történő, a valóságnak megfelelő bejegyzése. A jogszerű működésnek ez feltétele.

[35] Mindezek mellett - a Kúria megítélése szerint - az alperes által alkalmazott visszafizetési kötelezettség aránytalan, ezért sérti az Áht. 60/A. § (1) bekezdését. A Kvtv. 2. melléklet 3. e) pontja értelmében a falugondnoki vagy tanyagondnoki szolgáltatás fajlagos összege 2.500.000 forint/szolgálat. Jelen ügyben az alperes által helybenhagyott határozat a felperesi önkormányzat terhére a 1.041.667 Ft támogatás és kamatai visszafizetési kötelezettségéről rendelkezett. Az alperes gyakorlatilag a felperest a Kvtv. 2. melléklet 3.e) pontjában meghatározott összeget tizenkét hónapra arányosan elosztva a perrel érintett öt hónap (2016. január - május közötti időszak) tekintetében a teljes igénybe vett támogatás visszafizetésére kötelezte.

[36] Az Áht. 60/A. § (1) bekezdése szerint jogosulatlan igénybevétel esetén lehetőség van a támogatás teljes, de lehetőség van a támogatás részleges visszavonására is: a visszafizetési kötelezettség a jogosulatlan igénybevétellel érintett részre terjedhet ki. A Kúria megítélése szerint e körben értékelhető, hogy

a felperes a szolgáltatást valójában nyújtotta, a nem megfelelő bejelentésen túl a további jogszabályi feltételeknek - legyen az a Szocvtv.-ben, Kvtv.-ben, vagy a Korm. rendeletben foglalt szabály - eleget tett. A támogatás teljes visszavonása akkor lett volna arányos szankció, ha szolgáltatást a felperes nem nyújtja, vagy pl. a gépjárművet nem pótolja, vagy olyan gépjárművet vett volna igénybe, amely alkalmatlan a falugondnoki feladatok ellátására stb. Ilyen körülményt a hatóság nem tárt fel. Kiemelendő továbbá, hogy a szolgáltatói nyilvántartásban folyamatosan szerepelt bejelentett és alkalmas gépjármű, továbbá értékelésre szorul az is, hogy az újabb gépjárművet a felperes - ugyan késve - de mégis bejelentette.

[37] Mindezeket figyelembe véve a Kúria azt állapította meg, hogy sérti az Áht. 60/A. § (1) bekezdését az a hatósági határozat, amely nem a tényálláshoz igazodó arányos visszafizetési kötelezettséget ír elő.

[38] A Kúria Kfv.IV.35.496/2018/12. számú ítéletének megállapítása szerint az arányosítás kötelezettsége azonban nemcsak az Áht. 60/A. § (1) bekezdéséből, hanem az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésébe foglalt tisztességes ügyintézéshez való jogból is következik az alábbiak szerint:

[39] Az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdése értelmében az Alaptörvény és a jogszabályok mindenkire kötelezőek, a 28. cikk pedig a bíróságok számára előírja, hogy a jogalkalmazás során a jogszabályokat az Alaptörvénnyel összhangban kell értelmezni. A Kúria megítélése szerint ezek az alaptörvényi kötelezések a közigazgatási perben eljáró bírót - figyelembe véve a közigazgatási per azon sajátosságát is, hogy a bíróság az objektív jogrend védelme érdekében is eljár - arra kötelezik, hogy a nyilvánvaló alaptörvényi összefüggéseket vegye figyelembe akkor is, ha alaptörvényi hivatkozást a beadványok nem tartalmaznak. A jogrendszer Alaptörvénnyel összhangban való fenntartása a jogalkalmazói jogszabály-értelmezés révén a bíróságok feladata, ez pedig feltételezi, hogy a jogalkalmazás során az Alaptörvényben foglalt jogok és alkotmányos értékek érvényesülnek. Ahogy a tagállami közigazgatási bíróságok az Európai Unió jogát kötelesek figyelembe venni ítélezésük során, függetlenül attól, hogy arra a felek hivatkoztak-e (lásd pl. EuB C-240/98-C-244/98. sz. Océano Grupo Editorial és Salvat Editores egyesített ügyekben hozott ítélet, C-473/00. sz. Cofidis ügyben hozott ítélet), úgy - a Kúria megítélése szerint - a nemzeti jogot egységbe fogó alaptörvényi összefüggések sem maradhatnak háttérben.

[40] A fentiekre tekintettel jelen ügyben a Kúria úgy ítélte meg, hogy az alperes eljárása - az ügy tárgyát képező arányosítás hiánya - nincs összhangban az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdéséből eredő tisztességes ügyintézéshez való joggal. Tisztességes eljárás

mellett, önmagában a késedelmes adatközlés - azon túl, hogy a támogatás célja megvalósult, és a felperes valamennyi más jogszabályi feltételnek eleget tett - nyilvánvaló, hogy nem járhat a támogatás egészének visszavonásával.

[41] A tisztességes ügyintézéshez és a tisztességes eljáráshoz való jog, az Alaptörvényben foglalt eljárási alapjogok. Jelen ügyben ezen alapjog sérelmet a felperesi önkormányzat szenvedte el. Az alapjogsérelem megállapításához elengedhetetlen az önkormányzat alapjogi jogképességének vizsgálata az adott tényállás alapján. A Kúria a Knk.IV.37.944/2018/2. számú határozatában kifejtette, hogy az Alaptörvény I. cikk (4) bekezdése szerint „[a] törvény alapján létrehozott jogalanyok számára is biztosítottak azok az alapvető jogok, valamint őket is terhelik azok a kötelezettségek, amelyek természetüknél fogva nem csak az emberre vonatkoznak.” Az Alaptörvény tehát kiterjeszti az alapjogok alanyainak körét a törvény által létrehozott jogalanyok, jellemzően a jogi személyek körére. A magyar jogrendszer nem különböztet meg közjogi jogi személy és magánjogi jogi személyek között, tehát alapjogi jogképessége elvileg a törvény alapján létrehozott valamennyi jogalanyra van. Az alapjogi jogképességtől meg kell különböztetni az alapjog gyakorlásához való jogot. Ezt maga az Alaptörvény is korlátok közé állítja, amikor megfogalmazza, hogy csak azokat a jogokat gyakorolhatják, amelyek természetüknél fogva nem csak az emberre vonatkoznak.

[42] A Kúria jelen ügyben is fenntartja a Knk.IV.37.944/2018/2. számú határozatában kifejtett azon álláspontját, hogy „[a]z állam esetében azonban nem az a kérdés, hogy az alapjog gyakorlásához való jog alapján mely jogok illetik meg, s melyek nem, hanem az, hogy rendelkezik-e alapjogi jogképességgel. Hagyományos alkotmányjogi alapelv, hogy az alapjogok az állammal, az állam hatalmával szemben fogalmazódtak meg, az állami hatalom korlátaikat jelentik, ezért alapvetően az állammal szemben érvényesítendőek. Ebből következően az államnak nincsenek alapjogai, alapjogok nem illetik meg az állam közhatalmat gyakorló szerveit sem. Mindez következik az Alaptörvényből is, mivel a „Szabadság és felelősség” fejezeti cím alatt foglalkozik az alapjogokkal, és ezt követi külön fejezeti cím alatt „Az állam”-ról szóló rész, szerkezetileg is demonstrálva, hogy az alapjogok az állami cselekvés korlátaiként jelennek meg. Alapjog hiányában pedig fogalmilag elképzelhetetlen az alapjogsérelem.”

[43] Jelen ügy tényállása szerint az eljárási jog sérelmét - az Áht. 60/A. § (1) bekezdésének nem megfelelő alkalmazását - a felperesi önkormányzat szenvedte el. A felperes ebben a jogviszonyban, mint szolgáltatásszervező vett részt: állami finanszírozás mellett biztosította a falugondnoki (tanyagondnoki) szolgáltatást. E feladat önkormányzati ellátása során nem a közhatalmi jellege

dominál, hiszen a köz érdekében szolgáltatást - állami támogatás fejében - alapítványok, egyházak és más magánjogi szerveződések is nyújtanak. Jelen ügyben tehát az önkormányzat nem a közhatalmi jogosítványai védelmében lépett fel, hanem épp ellenkezőleg. Figyelembe kell ugyanis venni, hogy az ügyben a helyi önkormányzat felperesi pozícióban van a alperes nevével szemben, azaz közhatalmi jogosítványokat az alperes gyakorol (kötelezi a támogatás visszafizetésére). Az alperesi eljárásban a felperes ügyfél volt, ez az eljárási pozíció - az ügy fentebb bemutatott sajátosságaival együtt - igazolja a jogérvényesítés alapjogra kiterjedő jellegét. A Kúria álláspontja tehát, hogy ebben az összefüggésben felhívható a tisztességes ügyintézéshez való jog a helyi önkormányzat oldalán, s annak sérelme is megállapítható a fentiek szerint.

[44] Az elsőfokú bíróság az új eljárásra azt az iránymutatást adta, hogy „az alperes ugyanazon tényállás alapján nem állapíthatja meg, hogy a felperes a gépjármű adataiban bekövetkezett változás késedelmes bejelentése miatt elvesztette a támogatásra való jogosultságát az adott időszakra, ezáltal a 2016. évre vonatkozólag nem volt jogosult a költségvetési támogatás igénybevételére, ezen indokok alapján nem kötelezheti a 2016. évre irányadó támogatás visszafizetésére.” A Kúria - a fenti indokok alapján - az új eljárásra a következő iránymutatást adja: az elsőfokú hatóság a tényállás alapján köteles mérlegelni a visszafizetési kötelezettség előírását és amennyiben úgy dönt, hogy a feltárt jogszabálysértés miatt a felperest visszafizetési kötelezettség terheli, azt arányosan kell meghatározni. A hatóság azonban nem kötelezheti a felperest az irányadó támogatás egészének visszafizetésére. A mérlegelésbe be kell vonni azt is, hogy a támogatás Szocvtv. 60. §-ában foglalt célja megvalósult, a felperes a további szakmai és egyéb feltételeket is megtartotta. Amennyiben a hatóság úgy dönt, hogy visszafizetési kötelezettséget nem ír elő, lehetősége van jelezni a jogszabálysértést a működést engedélyező szerv felé, aki a Szocvtv. 92/K. § (4c) bekezdés a) pontja szerint szociális igazgatási bírságot szabhat ki a törvényben meghatározott keretek között. Azonban a Szocvtv. 92/M. § (4) bekezdése ebben az esetben is arányosítást ír elő, nevezetesen: „[a] bírság összegét az eset összes körülményeire, így különösen a jogsértés súlyára, a jogsértéssel okozott érdeksérelem nagyságára, a jogsértő állapot időtartamára, a jogsértő magatartás ismételt tanúsítására és - fenntartóra kiszabott bírság esetén - a bírság megfizetésének az ellátás színvonalára gyakorolt hatására tekintettel kell meghatározni.”

[45] A Kúria rámutat, hogy a Kp. 97. § (4) bekezdése szerint a bíróság határozatának rendelkező része és indokolása a megismételt eljárásban és a cselekménynek a bíróság határozatával elrendelt megvalósítása során köti az eljáró közigazgatási szerveket. A Kúria a falugondnoki, tanyagondnoki szolgáltatással összefüggő, a

mintaper alapját képező Kfv.IV.35.496/2018/12. határozatában, valamint az azt követően meghozott több tucat határozatában az arányosítás kötelezettségét (vagy a jelzés lehetőségét a működést engedélyező szerv felé) írta elő a hatóság számára. E lehetőségeket a Kúria nemcsak az Áht. rendelkezéseiből, hanem az Alaptörvénnyel összhangban történő jogszabály-értelmezés a bíróságokra és a hatóságokra egyaránt vonatkozik. A Kúria e tárgyban hozott határozataiban összegezte az üggyel kapcsolatos valamennyi álláspontját, és egységes döntéseket hozott, amelyekről a hatóság nem térhet el. A Kúria határozatai alapján a hatóság nem követelheti vissza az adott időszakra vonatkozó támogatás egészét, ha pusztán az új gépjármű szolgáltatási nyilvántartásba történő bejelentésének késedelmessége a jogsértés tárgya.

[46] Végezetül utal arra a Kúria, hogy a jelen bírósági eljárások már a Kp. hatálya alá tartoznak. A Kp. 152. §-a új jogintézményként bevezette a teljesítési bírságot. A 152. § (1) bekezdése értelmében ha a közigazgatási szerv a teljesítés elmaradására nem ad magyarázatot vagy az nem alapos, a bíróság a közigazgatási szervet - a kérelmező költségeinek megtérítésére kötelezése mellett - teljesítési bírsággal sújtja, a 152. § (3) bekezdése alapján pedig a bíróság - a teljesítési bírság ismételt kiszabása helyett vagy mellett - a közigazgatási szerv vezetőjét az ügy körülményeihez és a kötelezettségszegés súlyához igazodó mértékű pénzbírsággal sújthatja. A teljesítési bírság mértéke a Kp. 152. § (2) bekezdése alapján százezer és tízmillió forint között állapítható meg, amely ismételten is kiszabható, ha a teljesítésre észszerű időn belül nem került sor.

Záró rész

[47] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet az alperes indítványára, a Kp. 115. § (2) bekezdése és 107. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson bírálta el.

[48] A felperes pernyertességére tekintettel a Kp. 35. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 83. § (1) bekezdés alapján a Kúria az alperest kötelezte a felperes költségeinek megfizetésére.

[49] A pervesztés alperes az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 5. § (1) bekezdés c) pontja alapján teljes személyes illetékmentességben részesül. Ezért az Itv. 50. § (1) bekezdése szerinti mértékű, a 39. § (3) bekezdés d) pontja alapján számított és a 62. § (1) bekezdés h) pontja értelmében feljegyzett felülvizsgálati eljárási illeték - figyelembe véve a

Kp. 35. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 102. § (1) bekezdését is - az állam terhén marad.

[50] Az ítélet elleni felülvizsgálat lehetőségét a Kp. 116. § d) pontja zárja ki.

, 2019. május 7.

**. Balogh Zsolt s.k. a tanács elnöke, Dr. Patyi András s.k. előadó bíró,
Dr. Varga Eszter s.k. bíró**